

Jan Dąbrowski

"Historia Karmelu Terezjańskiego", Czesław Gil, Kraków 2002 : [recenzja]

Wrocławski Przegląd Teologiczny 10/2, 149-150

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wyjaśnienie pojęć, stanowiska i opinie na dany temat oraz argumentację za postawioną na początku tezę. Tego rodzaju metoda pozwoliła autorowi zadbać o przejrzystość i jasność przedstawianych problemów oraz zaprezentować swoje własne preferencje antropologiczne.

Obecnemu wydaniu, w stosunku do poprzednich, dużej wartości dodaje druga część książki, w której znajdujemy filozoficzne teksty źródłowe o człowieku. Umożliwia to czytelnikowi bezpośredni kontakt z tekstami takich wybitnych filozofów, jak: Arystoteles, św. Augustyn, św. Tomasz z Akwinu, Kartezjusz, a także kilku myślicieli doby współczesnej, jak m.in. kard. K. Wojtyła, M.A. Krąpiec czy ks. J. Tischner. Antologia tekstów sporządzona przez autora – w stosunku do dotychczasowych tego typu antologii – odróżnia się tym, że autor więcej uwagi poświęcił współczesnej myśli polskiej, zamieścił więcej tekstów filozoficzno-prawnych oraz wprowadził dział tekstów mądrościowych, które pobudzają do refleksji i skłaniają do określonej postawy w życiu codziennym.

Publikacja autora stanowi cenną pomoc w pracy dydaktycznej, jako skrót materiału przedkładanego na wykładach studentom na wydziałach filozoficznych i teologicznych. Także wykładowcy antropologii filozoficznej mogą znaleźć w niej wiele cennych inspiracji. Jej autorowi należą się słowa szczerego uznania i wdzięczności. Należy Mu także życzyć, by swoim filozoficzno-dydaktycznym talentem wzbogacił skarbiec polskiej filozofii jeszcze niejedną pozycją książkową.

ks. Ignacy Dec

Czesław Gil OCD, *Historia Karmelu Terezańskiego*, Wydawnictwo Karmelitów Bosych, Kraków, 2002, ss. 557

Jan Paweł II w przemówieniu do karmelitów bosych w kaplicy Domu Generalnego w Rzymie (24 I 1982 r.) ukazał pewną charakterystykę ich powołania, uwypuklił podstawową cechę karmelitańskiego charyzmatu: „Sądzę, że życie karmelitańskie jest realizacją, świadectwem, ukazaniem tego, o czym mówią przytoczone słowa św. Pawła: „Życie nasze jest ukryte z Chrystusem w Bogu”; słowa te wyrażają wasze powołanie. Naprawdę jest to życie „ukryte z Chrystusem w Bogu”. „Ukryte”, jeżeli przebiega w „ukryciu”, „jeśli się żyje w ukryciu”. O ile dobrze rozumiem, według tradycji waszych duchowych Rodziców, to „ukrycie” tworzy przestrzeń bardzo bogatą. Tak bardzo jest bogate owo życie „ukryte z Chrystusem w Bogu”, że święta Teresa nazywa je „twardzą”. I wy poszliście za tym wezwaniem, tą drogą, wybraliście taki sposób życia jako swoje powołanie. Żyć w ten sposób i dawać innym świadectwo takiego życia” (*Jan Paweł II o Świętych Karmelu*, przygotował Cz. Gil, Kraków 1986, s. 70).

W 2005 r. Karmel Terezański będzie obchodził jubileusz 400-lecia swojej obecności w Polsce. Książka pt.: *Historia Karmelu Terezańskiego*, której autorem jest o. dr hab. Czesław Gil, karmelita bosy, pozwala czytelnikowi przygotować się na ten szczególny czas dla Karmelu Terezańskiego w Polsce. Warto także nadmienić, że zaprezentowane dzieło zostało wydrukowane w Wydawnictwie Karmelitów Bosych w Krakowie, które w 2002 r. obchodzi 75 lat swojej działalności.

Omawiana publikacja jest pierwszym podręcznikiem opisującym dzieje karmelitów i karmelitanek bosych. Autor ukazuje powstanie, rozwój, kryzys i reformę terezańską

Karmelu (rozdziały 1-5), ale sporo miejsca poświęca historii swojego zakonu w czasach najnowszych. Poruszono m.in. temat nauczania i nauki w zakonie w XX wieku, ukazując także odrodzenie i rozwój szkoły karmelitańskiej (rozdział 22) oraz sprawę misji karmelitańskich w XIX i XX wieku (rozdział 25). Równocześnie kładzie szczególny nacisk, aby przedstawić historię prowincji polskiej, np. jej rozwój po 1914 r. (rozdział 19), pisząc wcześniej – m.in. w rozdziale 16 i innych – o św. Rafale Kalinowskim OCD (1835-1907), który przyczynił się do jej odrodzenia. Przedstawił również m.in. sytuację karmelitanek polskich w XX wieku (rozdział 21) i duszpasterstwo prowincji polskiej w XX wieku (rozdział 24).

„W ostatnim półwieczu – jak pisze we wstępie o. Gil – nastąpił istotny postęp w rozwoju badań historycznych w Zakonie Karmelitów Bosych”. Niezaprzeczalnym atutem tego wydawnictwa jest wykorzystanie bogatego materiału historycznego. Szkoda tylko, że nie zostało to uwzględnione w przypisach na dole strony, a jedynie w końcowej części książki zamieszczono bibliografię z rozbiem na: źródła, podręczniki (opracowania całości), zakon w średniowieczu, reforma terezańska, studia monograficzne, karmelitanki bose, karmelitanki bose w Polsce, karmelici bosy w Polsce, duchowość karmelitańska, duszpasterstwo i misje karmelitańskie. Inną, bardzo ważną zaletą sygnalizowanej pracy są zamieszczone tabele (13). Pozwalają one czytelnikowi dokładniej zapoznać się z aktualną sytuacją zakonu w różnych krajach. Książkę wzbogaca liczny i ciekawy materiał ikonograficzny (82 ilustracje jednobarwne zamieszczone w tekście i 57 kolorowych). Korzystanie z książki ułatwia zamieszczony indeks osób, miejscowości i nazw geograficznych.

Dzisiejszy Zakon Braci i Sióstr Karmelu Terezańskiego pragnie, przez swoje życie „ukryte z Chrystusem w Bogu”, zaprowadzić człowieka na spotkanie z Bogiem. Dlatego podejmuje różne wyzwania, „wchodząc” także we współczesny świat, szukając ludzi, którzy pragną odnowić lub nawiązać swoją zażyłą więź z Bogiem.

Książka Ojca Czesława Gila, wydana starannie i estetycznie, jest bardzo ważną pozycją w wydawnictwach jubileuszowych 75-lecia Wydawnictwa Karmelitów Bosych w Krakowie, cenną dla polskiej literatury z historii Kościoła.

Jan Dąbrowski

Porzucić świat absurdów. Z Mieczysławem A. Krąpcem OP rozmawia ks. Jan Sochoń, Lublin 2002, ss. 198

W ostatnim czasie ukazało się w Polsce, w kręgach kościelnych, sporo pozycji książkowych napisanych w formie wywiadów. Zachętę ku temu dał sam Ojciec Św. Jan Paweł II, który – z okazji piętnastolecia swego pontyfikatu – udzielił pisemnego wywiadu włoskiemu dziennikarzowi Vittorio Messoriemu – w taki sposób powstała książka *Przekroczyć próg nadziei* (Lublin 1994). Książka ta wzbudziła wielkie zainteresowanie w całym świecie. Z zacięciem czyta się także książkowe wywiady hierarchów Kościoła, np.: *Być dla, czyli myśleć sercem. Z księdzem biskupem Alfonsem Nossolem rozmawia ksiądz Jerzy Szymik* (Katowice 1999); Leszek Wołosiuk, *A Kościół trwa. Rozmowy z Kardynałem Gulbinowiczem* (Wrocław 2000); kard. Joachim Meisner, *Widzieć sercem. Rozmowa ze Stefanem Rehderem*, przekł. S. Wolski (Wrocław 2001).